

Björn Runeborg. Estonia.

Modernista förlag.

När Estonia förläste 28 september 1994 deltog jag i den psykiatriska katastrofledningsgruppen i Uppsala. Då portarna på förmiddagen slogs upp för oroliga anhöriga välde människor in. Jag såg en ung kvinna som varit min konfirmand. Hennes mamma saknades. En äldre man kom emot mig och vinkade ivrigt. Ett halvår tidigare hade jag begravt hans dotter. "Hej Jakob" ropade han "nu är det min fru som är borta! Men jag känner mig så konstigt stark". En timma senare satt han hopsjunken på en stol och grät hejdlöst. Estonias undergång släkte så många människoliv. Otaligt många mer relationer och livsöden förändrades för alltid.

Därför var det med viss tveksamhet jag tog romanen "Estonia" i min hand. Är det inte för tidigt att använda denna fruktansvärda katastrof som scen i en berättelse, tänkte jag. Det är författaren Björn Runeborg som skrivit romanen. Bland annat författaren till "Dödas kärlek" för vilken han fick stor uppmärksamhet. Romanen "Estonia" börjar dagen före katastrofen. Petter jobbar som svensk på en bank i Tallin. Han fru Karina besöker honom, men egentligen för att berätta att hon tänker bryta upp från relation. Petter anar vad som ska ske och bokar om hennes biljett så att de kan ta samma båt hem i en fast övertygelse att återvinna henne. Karina säger "Det känns som att du vill tvinga mig till någonting som du själv inte vet vad det är." De drivs mot ett öde de själva inte känner men som är bekant för läsaren. Det skapar en märklig atmosfär. Dagen för färjeavgången får läsaren följa dem var för sig och deras möten med människor som på olika sätt knyter dem till Estland. Det är som om här finns en parallell värld till deras liv och stora beslut de står inför. Allt berättat med ett drömskt och gåtfullt perspektiv. Petter har också koppling till Estland via sin farmor. Ytterligare en parallell i berättelsen är det svenska passagerarfartyget S/S Hansa som torpederades av en sovjetisk ubåt mellan Nynäshamn och Visby år 1944. Som ett omen inför den kommande katastrofen berättas det om denna händelse. I romanen binds Sverige och Estland samman i ett gemensamt öde.

Så går det att skriva en roman där Estonias förlisning är en del av dramatiken? Ja uppenbarligen om det är Björn Runeborg som skriver. I fokus står förhållandet mellan Petter och Karina. Det dramatiska slutet blir en spegel som hålls upp mot deras relation. Att rädda eller förlora ett gemensamt liv. Björn Runeborg undviker också att spekulera i

orsaker till förlisningen. Här finns inget konspiratoriskt, bara en välskriven roman i hög klass om svåra livsval, skuld och försoning.

Jakob Carlander